

Utvandrerhistorie fra Ådal

En legestudent og kriger fra Somdalen

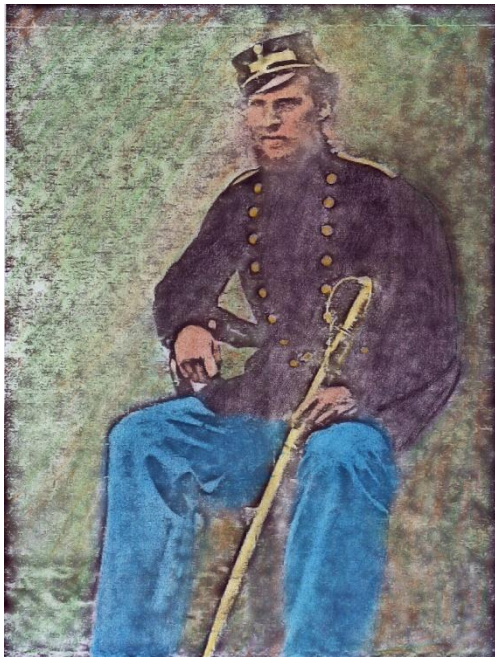
TRULS ANDREAS ANDERSEN ble født 20. mars 1836 på Somdalen i Ådal av foreldrene JOHN ANDERSEN SOMDALEN og INGER TRULSDATTER. Truls var en eventyrlysten og rastløs mann som i ung alder dro til Christiania for å studere medisin. Han dro snart videre på nye eventyr før han i ung alder fant sitt endelikt på den Meksikanske slagmarken.

Av Nils Elsrud

Truls Andreas var den nest yngste av fire søsken, og han hadde også seks halv søsken. Foreldrene JOHN ANDERSEN, SOMDALEN (1800-1877) og INGER TRULSDATTER (født juli 1797 på Bergsund) var begge gift to ganger.¹ John var fra Drammen, og giftet seg 7. august 1821 med ådalsjenta Inger.

Truls Somdalen i sin danske uniform.²

I 1964 hadde ukebladet *Vi Menn* en artikkel av Ulrik Valentiner om ”Danmarks tapre nordmann”, om den unge norske legestudenten

---

¹ I min artikkel ”Slektskap mellom Somdalen og Gundbjørud i Ådal” (Hringariki 2/2008) har jeg redegjort for John Andersens Somdalens slekt. Hans mor, Inger Trulsdatter, var datter av Truls Trondsen Bergsund og Marte Olsdatter Hval, som eide Nordre Somdalen.

² Bildet fargelagt og oppfrisket av Tom Larsen

Truls Andreas Andersen som under den dansk-prøyssiske krig i 1864 ble forfremmet til løytnant på slagmarken for usedvanlig tapperhet under kommandoaksjoner. Aarøes Strejfkorps,

Danmarks første kommandosoldater, besto av en tredjedel dansker, en tredjedel nordmenn, og resten var svensker og finner. Den svenske frivillige offiseren, baron HUGO RAAB, var leder av styrken da de gikk i land natten mellom 9. og 10. april 1864 for å kjempe mot prøysserne. I styrken var også Truls Andreas Andersen. Etter at styrken hadde gått i land på Jylland i et område tyskerne hadde okkupert, nærmet de seg den prøyssiske befalhaberens bolig. Da denne fikk se baron Raab utenfor sitt vindu, løp han ut bevæpnet med revolver og sabel. Utenfor sto den nesten to meter høye Truls Andreas som løftet begge armene og senket dem rundt befalhaberen så han satt låst fast som i en skrustikke. Befalhaberen von Strombeck ble ført til kastellet i København.

Mindre enn seks måneder etter at Truls Andreas vervet seg, var han blitt forfremmet mange ganger. Etter bare fjorten dager ble han korporal, så sersjant, kommandersersjant og premierløytnant. Han ble også høyt dekorert for sine bragder under denne krigen. Forfremmelsen til premierløytnant skjedde etter at han hadde fanget den prøyssiske befalhaberen. Under denne krigen måtte danskene gi fra seg Sønderjylland, Slesvig og Holstein helt ned til Altona.

I den danske hærs arkiver finner man skjebnen til Truls Andreas. Også andre forfattere har omtalt ham. Han er avbildet i PER THORNITS bok ”1864 - den danske soldat i samtidige fotografier” (1978, Bent Carlsens forlag).

Dansk soldat (1864)

Truls Andreas prøvde å ta opp igjen legestudiene da han etter krigen kom tilbake til Christiania. Det viste seg å være vanskelig å tilpasse seg det fredelige liv, så han meldte seg under den fransk-meksikanske krig i Mexico som offiser i keiser Maximilians styrker. Han hadde jo fått dansk offiserspatent under den dansk-prøyssiske krigen. Den fransk-meksikanske krigen varte fra 8. desember 1861 til 21. juni 1867. Den var et forsøk fra Napoleon III til å legge Mexico inn under Frankrike som en koloni etter at meksikanerne hadde sluttet å betale ned sin enorme gjeld til Storbritannia, Spania og Frankrike. Truls Andreas vervet seg

ganske sent i krigen og led samme skjebne som sin hærfører Maximilian. Han falt på slagmarken i Mexico i 1867, så vidt passert 30 år.

Maximilian I var født 6. juli 1832 i Wien. Han tilhørte Habsburg-familien og var født erkehertug av Østerrike og prins av Ungarn og Böhmen. Maximilian var bror av keiser Franz Josef av Østerrike, og ble sjøoffiser. I 1857 ble han gift med prinsesse Charlotte av Belgia, og samme år ble han utnevnt til visekonge av Lombardia-Venezia. Broren avsatte ham to år senere, og da flyttet han til slottet Miramare ved Trieste i Italia. Han bodde der frem til han fikk tilbud om å bli keiser av Mexico. Han dro da i 1864 med sin kone til Mexico, hvor han ble innsatt som keiser. De var barnløse, men adopterte den første keiserens barnebarn Agustín de Iturbide og gjorde ham til arving.

Da franskmennene innså at krigen gikk mot tap i Mexico, trakk de soldatene tilbake til Europa. Charlotte fulgte med soldatene hjem, mens Maximilian nektet å forlate sine trofaste tilhengere. Det endte med at han og hans nærmeste offiserer ble tatt til fange og henrettet 19. juni 1867 i Querétaro, nord for Mexico City. Da hadde meksikanerne tatt tilbake Mexico City og Puebla, som de europeiske styrkene hadde erobret i 1863.